

Agerdyrkningsberetninger om Høsten 1894.

Af de modtagne Beretninger hidsættes følgende:

Fra Søborgegnen. Kornhøsten har skuffet Forventningerne en Del, idet man almindelig ventede en meget stor Høst. Rugen fylder næppe som Middelhøst og folder mindst $\frac{1}{5}$ under. Bygget fylder vel næppe over $\frac{2}{3}$ af Middel og folder næppe mere. Havren fylder bedst, vel godt Middel.

Høstmaaden har været den sædvanlige, nemlig at lade Vaarsæden ligge 1 à 2 Dage paa Skaar og derefter opbinde og sætte den i Hobe. Arbejdskraften har været, om ikke rigelig, saa dog tilstrækkelig. Mejemaskiner ere saa godt som ikke benyttede her paa Egnen.

Fra Hornsherred. Der har ikke været nogen særlig udpræget Forskjel paa den tidlige og den sildigere saaede Sæd, naar den da ikke er bleven saaet altfor sent; men skal noget gives Fortrinet, maa det være den tidligst saaede Sæd. Vejret har ikke lagt væsentlige Hindringer i Vejen for en god Indbjærgning af Sæden, men dog er der vist kommen noget ind i en mindre tør Tilstand, hvor man var for ængstelig for den vaade Periode, der indtraadte omtrent midt i Høsttiden. Arbejdskraft har været til Stede i tilfredsstillende Mængde. Mejemaskiner have været meget brugte, navnlig paa de større Gaarde, hvor ogsaa nogle Selvbindere have været

anvendte. Høstmaaden er her fuldstændig gammeldags sjællandsk: der lægges paa Skaar, neges op, bindes og hob-sættes.

En af de herværende Forpagtergaarde har i Sommer faaet anlagt Brænderi (ved Ejerens Bistand) og vil nu brænde Sprit fornemmelig for at holde Drankstald, og ved Gjødningen fra denne ophjælpe Gaarden. Tanken kan jo teoretisk seet være meget tiltalende, men om den vil betale sig er dog vist et stort Spørgsmaal, naar man har alle de tidligere Landbrænderier for Øje, der jo et efter et ere nedlagte.

Fra Egnen Taastrup-Kjøge. Hvad Kjærneudbyttet angaar, da bereder Tærskningen overalt Skuffelser. Rugen er mindre godt kjærnesat, og Kjærnerne ere smaa; den folder derfor under Middel. Hveden tegnede fortrinlig, stod godt op med smukke Ax, der syntes at love en stor Høst, men Kjærneudbyttet vil næppe naa et Middelaars. --- 6r. Bygget er smaat i Kjærnen og vejer daarligt — regnet efter Vægt, naaer det ikke en Middelafrøde; 2r. Bygget er vistnok noget bedre. Havren derimod tegner bedre, den giver vistnok over en Middelhøst.

Der er iaar anskaffet mange Mejemaskiner af Gaardmænd, der hidtil ikke have benyttet disse, og man har overalt vistnok været tilfreds med det Arbejde, de have præsteret under de for Benyttelsen i det Hele ret heldige Forhold. Den bornholmske Staksætning har iaar ladet sig benytte med et godt Resultat, men desuagtet gaar det kun meget smaat fremad med denne i mange Tilfælde meget hensigtsmæssige Høstmaade. Vanens Magt er nu engang stor.

Fra Jyderupegnen. Vi sætte mest bornholmske Stakke paa Marken; kun Havre eller anden Sæd med Kløver og Græs i maa vi først sætte i almindelige Langsæt, da det jo næppe tørrer saa godt i de andre. Her er benyttet mange Mejemaskiner baade paa større og mindre Steder, og det har naturligvis fremmet Høsten ikke saa lidt.

Fra Samsø. Mejemaskinen er bleven anvendt en hel Del paa Bøndergaardene, hvorved Arbejdskraften er bleven rigeligere. Roemarkerne tegnede godt fra Forsommeren, men ville alligevel næppe give over et Middelaar. Paa mange mindre Gaarde og navnlig hos dygtige Husmænd anvendes der Ajle i Roemarkerne imellem Rækkerne og omkring Planterne, og det er en forbavsende Virkning, der spores deraf, men det er en Fremgangsmaade, der næsten er uigjennemførlig paa store Arealer.

Fra Vordingborgegnen. Høsten begyndte iaar ualmindelig tidlig, og da Høstvejret, uagtet her faldt en Del Smaabyger, maatte kaldes heldigt, endte den ogsaa meget tidlig, saa at man allerede omkring ved den 20. August kun undtagelsesvis saa Sæd paa Marken. Rugen har fyldt særdeles godt, men da der paa Grund af mindre heldig Blomstringstid er mange Spring i Axene, vil den næppe give noget stort Udbytte, om den end omtrent vil naa en Middelhøst. Hveden fylder godt og vil rimeligvis give et ret godt Udbytte. Bygget kom godt i Groning i Foraaret, og er, hvor der er kommen tilstrækkelig Regn, udmærket, andre Steder er det kort, men vil dog gjenemgaende give en ret god Høst. Havren er som sædvanlig den Sædart, der er mest forskjellig, da det jo er den, der oftest har den uheldigste Plads i Sædskiftet; enkelte Steder er Havren særdeles god, andre Steder meget tarvelig, saa den vil næppe give en Middelhøst. Høsten er gaaet hurtig og godt; her har ikke været Mangel paa Mandskab, og da der egenlig ikke var ret meget Lejesæd, var Høstarbejdet temmelig let. Mejemaskinen har været anvendt mere end sædvanlig og begynder nu ogsaa at vinde Indgang paa Bøndergaardene. Undertiden købe et Par Gaardmand en Maskine i Fællesskab, hvilket meget godt lader sig gjøre, da der ellers bliver vel lidt Arbejde til den. Høbsætningen har været den sædvanlige. Mange Steder — men ikke, hvor der bruges indenlandsk Roefrø — ser man en Mængde Stokroer, og i det Hele synes det, at Roerne ere noget smaa.

Det er tydelig at se, at der nu udføres mere Arbejde ved

Jordens Efteraarsbehandling end tidligere, Skrælploven, Svenskharven og Talerkenharven bruges meget før Pløjningen, men desuagtet er det ikke let nogenlunde at holde Ukrudet i Tømme.

Fra Møen. Der er anskaffet mange Mejemaskiner i Aar, hvorfor det kun vil vare faa Aar før enhver Bondegaard har sin Mejemaskine. Vi leve jo i Maskinernes Tidsalder, og man behøver kun at sammenligne hvad de unge Karle præstere med et Mejered nu og for 20—25 Aar siden, — Sammenligningen falder ikke ud til Fordel for den nuværende Generation. Selve Høsten var besværlig nok, paa Grund af Regn, men da Mejningen gik rask ved den store Maskinkraft, var Kornet hurtigt opbundet og sat sammen, og det er dog den værste Omgang. — Hjemkjørselen gaar forholdsvis hurtig, da de fleste paa Grund af Sukkerroedyrkingen have en temmelig anseelig Hestekraft.

Efterretningerne fra de forskellige Steder om Foldudbyttet er bedrøveligt. Der tales om 10 Fold Rug, 10—11 Fold Byg, 13—17 Fold Hvede o. s. v., saaledes at Bøndergaarde paa 80 Tdr. Ld. af Øens bedste og mest veldrevne Jorder høste 2—300 Tdr. Sæd mindre end ifjor, og ifjor kaldte vi det daarligt. Det mindre Foldudbytte iaar hidrører fra, at Kjærnen gjenemgaaende er smaa. Sukkerroerne ere jo vor sidste Trøst, men September har hidtil ikke været heldig for disse, saa der kan ogsaa let blive Skuffelse hermed.

Fra Falster. Brakmarkens Behandling har ikke været vanskelig. Der kom saa megen Regn i Juni Maaned, at Halvbrakken lod sig pløje og tillige nogenlunde let raadne, og naar første Pløjning af denne er vel overstaaet, og Jorden er lukket ved Tromling og Harvning, er Halvbrakken let at komme afsted med. Forøvrigt er Brakmarkens Behandling væsentlig ændret i de senere Aar.

Mejemaskinen har været benyttet særdeles meget. Dels har næsten al Sæden staaet godt, dernæst har Jorden været god at kjøre paa, og endelig bliver der hos Bønderne an-

skaffet særdeles mange Maskiner. Arbejdskraften har været rigelig.

Man har de fleste Steder forladt den gamle Methode, at slæbe Kvikken ud og bringe den til at visne; — der blev i sin Tid anvendt et meget betydeligt Arbejde derpaa. Nu søger man ved Hjælp af de gode Redskaber at faa Grønsvær eller Stub godt dækket; man holder Jorden lukket og ren hele Sommeren, anvender de tunge Tromler meget og ødelægger Frøkrudet ved Harvning eller Skræpløjning, og man opnaaer med mindre Arbejde at faa fuld saa god en Brakmark, velgjæret, skjør og ren. Dette fremstilles stundom som noget helt nyt, uagtet det mange Steder har været praktiseret længe, og ogsaa for mange Aar siden har været ivrig drøftet offentlig.

Man begynder at spørge, om ikke Hør skulde være en Plante, der formaaer at give ordentligt Udbytte. Sagen blev fremdraget ifjor ved nogle Møder her af Redaktør Oehlerich, og denne Mand har nu i Sommer ved Initiativ fra Godsejer Neergaard, Fuglsang, været sat istand til at undersøge Sagen ved en Rejse, væsentligst i Tyskland. Han er kommen hjem meget begejstret for Sagen. Imidlertid foreligger den ikke saaledes belyst, at man kan fælde en selvstændig Dom om dens Betydning. Formentlig vil der fremkomme mere om denne Sag, og det er værd at lægge Mærke til, at rationel Hørdyrkning i sin Tid betalte sig meget godt her i Landet, saaledes paa Lykkensæde.

Fra Østlolland. Mejemaskinerne have været meget benyttede iaar; Sæden har sjælden noget Aar været bedre for disse Maskiner. Selvbinderne have været igang hist og her og have leveret et fuldkomment Arbejde. Arbejdskraften har i de Egne, hvor der dyrkes Sukkerroer, været rigelig, i de andre Egne meget knap, især mangler man Konerne, som mere og mere trække sig tilbage fra Arbejdet.

Fra Midtlolland. Arbejdskraften var iaar tilstrækkelig — særlig som Følge af, at Mejemaskinerne

iaar kunde gjøre fortræffelig Fyldest, idet Sæden gennemgaaende var staaende og Jorden tør. Her paa Gaarden mejedes al Sæden af med Maskine, og Høsten var allerede endt d. 21. August.

At Bygget m. H. til Farve og Kvalitet saa godt taalte den betydelige Regnmængde, for hvilken det var udsat mellem Mejning og Hjemkjørsel, finder sin naturlige Forklaring i den Omstændighed, at det i Perioden umiddelbart før Mejningen ikke havde været udsat for synderlig Regn. Dette Forhold spiller, som paavist ved Maltbygdudvalgets Forsøg, en stor Rolle. Og der er ikke Tvivl om, at man, naar Bygget mejes efter en længere Regnperiode, bør sikre dette mod mere Regn ved at benytte Staksætning i Marken, medens man iaar intet risikerede ved at benytte Hobsætning.

Fra Østfyen. Det er atter iaar bevist, at hvor man er saa heldig at faa Kornet samlet i Smaastakke, der er det saa godt som reddet; men naar det ofte udtales, at denne Fremgangsmaade er let praktikabel og den eneste rette, saa er dette ikke absolut rigtigt; thi Kornet skal være til en vis Grad gennemvejret, førend det gaar an at sætte det i Stakke, og det er et stort Spørgsmaal, om ikke Risikoen ved at lægge paa Skaar med Mejemaskine — selv om man kun lægger af i meget smaa Neg — er større, end om man binder de smaa Neg op strax og sætter dem i Langhobe. Mejemaskinerne vinde Udbredelse, selv Bøndergaarde med 50—60 Tdr. Land købe nu Maskiner. Det er Vanskeligheden ved at faa god og tilstrækkelig Extraarbejdskraft i Høsten, som ligger til Grund for disse Kjøb. Imidlertid maa det siges, at det iaar har været lettere end tidligere at faa den fornødne Arbejdskraft i Høsten.

Fra Nordøstfyen. Saavidt man kan bedømme Resultatet efter de hidtil foretagne Tærskninger, kan der næppe ventes høje Fold af nogen af Kornsorterne; særlig folder Rugen

mange Steder meget smaat, og man tør næppe af nogen af Kornsorterne vente mere end et jævnt godt Udbytte. Kornets Kvalitet er næppe mere end jævnt god. Mejemaskiner bruges stadig mere, især de selvaflæggende. Dog findes her ogsaa enkelte Bindemaskiner, som have været benyttede til Vedkommendes Tilfredshed.

Fra Midtfyen. Udbyttet af Kornhøsten kan vel betegnes som en Middelhøst; Rugen og Bygget, navnlig den førstnævnte Sædart, betegnes som de ringeste, Hveden (hvoraf her dog kun dyrkes lidt) og Havren som bedre Afgrøder. Fyldet er rigeligt men ikke overdrevent, og Kvaliteten af Straaet saavel som af Kjærnen er kun taalelig, eftersom Vejrtilstanden oftere lagde Vanskeligheder i Vejen for at faa Afgrøderne bjærgede i fuldkommen tør Tilstand. Arbejdskraften har været tilstede i tilstrækkelig Mængde, men da Arbejdslønnen fremdeles er høj, har alligevel de selvaflæggende Mejemaskiner vundet Udbredelse ogsaa paa Bøndergaardene.

Det er glædeligt at se, at Brakmarkernes Areal nu betydelig indskrænkes, uden at Driften derved lider eller at Jorden forurenes, hvilket er at tilskrive den store Sukkerroedyrkning, som her finder Sted. Denne er i det sidste Aar bleven udvidet fra 2200 til 4000 Tdr. Land, og da det som Regel gjælder, at Roerne blive holdte godt rene, kunne de, som sagt, i betydelig Grad bidrage til, at Brakmarken aflægges, uden at dette har skadelige Følger.

Fra Sydvestfyen. Højbjærgningen fra Agerjorden har ikke været stor, ikke saa lidt under Middel, nærmest begrundet paa, at der næsten ingen Bælgplanter fandtes i Udlægsmarkerne fra forrige Aar. Disse have derfor, trods Eftersaaning og delvis Ompløjning, kun givet et tarveligt Udbytte. Dette kan i Almindelighed karakteriseres ved, at en første Aars Græsmark her paa Gaarden iaar kun har givet c. 120 Græsdage, medens det Normale er 160 Kogræsdage pr. Td. Land, og medens første Aars Græsmark ifjor dog gav 153 Græsdage pr. Td. Ld., uagtet den meget tørre Sommer. Naar

hertil kommer, at samtlige Kreaturer paa Grund af Halm-mangel kom meget tidlig ud, vil det formentlig være indlysende, at der kun kunde bjærges lidt Agerhø. Derimod er Beskaffenheden i Regelen god. Engene have derimod givet en god Afgrøde af Hø, da Vejret i hele Foraaret og tildels Forsommeren var meget heldigt for Græssets Væxt. Slætten faldt ogsaa tidlig, idet Enggræsset var tjenligt til at slaa i Slutningen af Juni, medens det almindelige ellers er Begyndelsen af Juli.

Igjennem sidste Halvdel af Juni samt Juli og første Halvdel af August Maaned var Græsset til Kvæget knapt, hvorfor dette hyppig toges paa Stald en Tid. Sommerernæringen og Mælkeriudbyttet har paa Grund af denne eller andre Foranstaltninger været normalt og omtrent som et Middelaars.

Rughøsten begyndte omkring den 26. Juli, og den Rug, som naaede at komme i Hus, før Regnen begyndte, blev bjærget i udmærket god og tør Tilstand, hvorimod den, som ikke var kommen ind før 1. August, fik Regnen og maatte ofte staa længe, før den kom i Hus, hvorved den selvfølgelig led meget. Der klages ofte over, at Rugen ikke skjæpper godt.

Den tidlige Høst har skaffet Tid til Ukrudets Bekæmpelse ved Skrælplojning, hvilket Arbejde ogsaa er blevet udført i temmelig stor Maalestok.

Fra Nordvestfyen. Høbjærgningen foregik under meget heldige Forhold, saa Kvaliteten er særdeles god. Uagtet Kløveren fra forrige Aar for en Del mislykkedes, bevirkede dog den for Græsvæxten saa gunstige Forsommer, at baade Kløver og Græs udviklede sig i en næsten utrolig Grad, og det er vel sjælden, at der her paa Egnen er avlet saa meget Agerhø som iaar. Eng findes ikke i nogen nævneværdig Udstrækning.

Rugen synes kun at ville folde temmelig simpelt, hvad der iøvrigt kunde forudses, da Vejret i Blomstringstiden var overordentlig uheldigt.

Af Handelsplanter dyrkes kun Tobak og Humle i nogen Udstrækning. Tobakken er iaar groet ganske fortrinligt til, saa den vil give et meget stort Udbytte. Et andet Spørgs-

maal er, om den ikke er dyrket i saa stor Udstrækning, at her bliver Overproduktion og Afsætningen derved vanskeliggjort, i hvert Fald Prisen trykket. Af den Vare er her nemlig kun Brug for et vist Kvantum til Iblanding med indført Tobak, saa hvad her avles mere er til Overflod. Humlen tegner ogsaa usædvanlig godt, men dens Dyrkning er indskrænket noget.

Saa vel i Hvede som i Rug vil mange Steder findes enkelte spirede Ax, men det er dog saa forsvindende, at det næppe vil blive kjendeligt. Bygerne have forsinket og fordyret Høstarbejdet i betydelig Grad, og da navnlig hvor Sæden var groet saa stærkt til, at den var gaaet i Leje, saa Mejemaskiner ikke kunde anvendes. Paa de almindelige Bøndergaarde er Høsten dog som Regel endt i god Tid, hvortil en temmelig udstrakt Benyttelse af Mejemaskiner har bidraget en Del. Ogsaa paa enkelte større Gaarde, hvor Forholdene have tilstedt Benyttelse af Selvbindere og andre Mejemaskiner, er Høsten gaaet forholdsvis hurtig fra Haanden. Som Følge af, at der paa saa mange selv mindre Bøndergaarde er anskaffet Mejemaskiner, hvorved Gaardens eget Folkehold er tilstrækkeligt ogsaa i Høstens Tid, har det ikke været vanskeligt at finde den fornødne Arbejdskraft.

Af Græs har her været en saa usædvanlig Rigdom, at Kvæget de fleste Steder har haft vanskeligt ved at holde det nede. Mælkeudbyttet har derfor været ret godt; dog har det ustadige kolde og fugtige Vejr hæmmet Mælkeydelsen noget. Her er i Sommer brugt usædvanlig megen Mælk til 1 Pd. Smør.

Fra Frederitseggen. Høbjærgningen af Agermarken var kun liden paa Grund af, at Kløveren var tynd; Engene vare i Almindelighed ret gode. Der er et meget godt Udbytte af alle Sædarter, dog tror jeg ikke, at Vintersæden, navnlig Rugen, er saa god som ifjor, og efter hvad der alt foreligger, giver den en Fjerdedel for lidt i Skjæppen (6 Skpr. mod de sædvanlige 8).

I Foraaret vare Kreaturpriserne helt elendige, men bedredes betydelig allerede i Forsommeren, og ere jævnt stegne lidt indtil nu, da de maa siges at være gode. Græsfædning

gen har været særdeles lønnende; det er navnlig halvgamle, svære, fede Køer, der ere søgte; de gaa i Karantæne og derfra til Tydskland. Der afsendes for Tiden en Del mest Kvier og unge, ikke svære Køer til Kjøbenhavn, Markedet betegnes som »ret godt«; til Hamburg afgaar ogsaa en Del. Det meste Kvæg gaar til Hvidding i Karantæne, derfra som anført til det øvrige Tyskland; betegnes som »godt«. Omkostningerne, indbefattet 7 Dages Karantæne, er ca. 47 Kr. pr. Hoved; til Hamburg ere Omkostningerne 25—27 Kr. og til Kjøbenhavn ca. 10 Kr. pr. Hoved.

Fra Bjerre Herred. Som man efter den milde Vinter og det tidlige Foraar maatte vente, er der iaar avlet ualmindelig meget Kløverhø. Vel var 1ste Aars Kløvermark ofte tyndere end ønskeligt, men det gunstige Vejr for Græsvæksten gjorde, at der kunde skaanes store Arealer til Slæt. Kløvehøet blev indavlet i fortrinlig Tilstand og overgaar langt en Middelhøst. Mange Steder er Kløveren slaaet 2den Gang i Begyndelsen af September Maaned og kan med det gode Tørvejr ventes godt bjærget. Det samme Forhold gjælder ikke for Engene. Grøden kom ualmindelig tidlig, men Kulden i Maj gjorde megen Skade især paa kolde Enge, og Høsten er næppe over et Middelaar. Hveden blev vel bjærget og ventes at ville give et ret godt Udbytte. Rugen var som oftest gaaet stærkt i Leje, var daarlig kjærnesat og spirede meget i det regnfulde Vejr i Begyndelsen af August. Bedre gik det, hvor man havde de nye, mere stivstraaede Rugsorter; men i sin Helhed vil Kjørneudbyttet blive langt under et Middelaar. Vaarkornet var godt.

Arbejdskraften har næsten overalt været rigelig. Mejemaskinerne finde mere Udbredelse.

Kreaturpriserne ere stærkt stigende; ogsaa i Hestehandelen er der mere Liv; mange Føl ere opkjøbte her paa Egnen af Sjællændere og Fyenboere og betalte med fra 300 til 500 Kr. Paa Grund af de lave Kornpriser og de høje Kreaturpriser er der Udsigt til, at Svineholdet vil blive meget udvidet i den kommende Vinter.

Fra Egnen Vest for Aarhus. Høhøsten er paa Grund af den kølige Forsommer og det vanskelige Høstvejr ikke saa god som oprindeligt antaget og naaer næppe en Middelhøst for Enghøets Vedkommende, hvorimod Agerhøet gjenemgaaende kan siges at naa over en Middelhøst.

Bygget var ofte yderst vanskeligt at høste, idet det var meget slaaet ned af Regnen, og Kvaliteten bliver derfor ogsaa kun daarlig og vil næppe egne sig til Maltbyg. Havren var groet meget stærkt og paa Grund af Kløverens ualmindelige Udvikling ofte vanskelig at faa vejret. Meget er iaar høstet paa Skaar, en Fremgangsmaade som tidligere kun har været anvendt meget lidt her i Egnen, men som det lader til vinder mere og mere Indpas, ligesom mange have »stubbet« det op. Med Hensyn til Mejemaskiner, da vinde de mere og mere Indgang, men det har iaar ofte været forbundet med Vanskelighed at anvende dem paa Grund af Jordens fugtige Tilstand, saa at f. Ex. de enkelte Selvbindere, der findes her i Egnen, slet ikke eller saa godt som ikke have kunnet anvendes.

Fra Rougsø Herred. Høbjærgningen paa Ageren var fortrinlig, skjøndt det vel som Regel var 2- og 3-Aars Græs, der blev slaaet, fordi 1ste Aars Græsset var noget tyndt, saa man ikke fandt det heldigt at slaa mere deraf, end hvad der blev nødvendigt, hvor der ikke tidlig var afgræsset; men Kløveren havde overvintret ualmindelig godt, saa 2-Aars Marken var rig paa Kløver og gav meget og godt Hø, som blev bjærget godt, 5—7 Læs pr. Td. Ld. Græsvæksten var meget frodig, saa der ofte er slaaet noget af 3-Aars Marken, der dog nærmest maa kaldes grovt Hø, da det hovedsagelig bestaar af Hundegræs. Paa Engene var der en forholdsvis stor Grøde, 3—4 Læs pr. Td. L., men da Vejret var temmelig regnfuldt, blev Høet som Regel bjærget mindre godt, og paa Fjordengene blev en mindre Del helt ødelagt dels af Regn og dels af Højvande.

Høstudbyttet er tilsyneladende stort, da her var overordentlig mange Læs, hvilket ogsaa ses af de mange Kornstakke overalt ved Gaarde og Huse; men her er almindelig Frygt for,

at Rugen vil give smaa Fold, da den altfor tidlig blev slaet ned af Regnen, ofte inden den var skreden og endnu mindre blomstret. Hvad der er tærsket til Sæd har givet fra 4 til 6 Skp. af Traven, og det er vel altid det bedste, man har søgt fra til Sædekorn.

Høstarbejdet var temmelig besværligt, dels fordi Vejret i den første Tid var meget uroligt, og dels fordi der var megen Lejesæd. Rugen kunde ikke høstes med Maskine, da den var saa absolut slaet til Jorden, og desuden var Jorden saa opblødt, at den ikke kunde bære hverken Heste eller Maskine; men da der blev mere Tørring i Vejret, kunde saavel Hvede som Vaarsæd nogenlunde høstes med Maskine, navnlig viste Johnstons Harvester sig at klare sig bedst. Dog kunde Lejesæd ikke høstes, uden den var fuldstændig tør. — Her er ingen Mangel paa Høstfolk til rimelige Priser.

Brakkens Behandling er ofte meget mangelfuld, dels fordi den altid har været vaad, og dels fordi man i Høslæt og Høst ikke havde Tid at arbejde paa den, naar den endelig engang imellem var tør. Nu efter Høst er der arbejdet meget paa Brakken, men ofte vil det forsømte ikke kunne oprettos. Knivharven har viist sig at være et meget nyttigt Redskab under saadanne Forhold.

Fra Egnen Hadsund til Aalborg. Rugen fylder overalt meget, men Kjørneudbyttet vil ikke svare dertil. 2 Nætter Frost i Maj og Regnbyger i Drætiden har bevirket, at Rugen ikke vil folde stærkt, og vil allerhøjest blive et knapt Middelaar. Vaarsæden, særlig den tidlig saaede, tog ogsaa en Del Skade af Nattefrosten i Maj og kunde ikke siden rigtig forvinde dette. Den tidlig saaede Vaarsæd fylder derfor ikke særlig stærkt, hvorimod den senere saaede er meget lang og vel udviklet. Ærter og Blandingskorn er iaar groet meget stærkt til og vil folde stærkt.

Arbejdskraften har været knap mange Steder. Arbejderen stiller større og større Fordringer; men en utrolig Mængde Mejemaskiner ere derfor ogsaa anskaffede — næsten hveranden Gaardmand —, og det maa siges, at de selvaflæggende

Maskiner udføre Arbejdet brillant — og meget Arbejde — 1 Td. Land i Timen med et Par raske Heste. Om Selvbinde-derne ere Meningerne meget delte.

Den ofte omtalte Nattefrost indtraf her Nætterne mellem den 20.—21. og 21.—22. Maj og gjorde som nævnt megen Skade paa mange forskellige Maader, men ramte haardst Frugtavlen, som er aldeles mislykket; — i min 30-aarige Praxis har jeg ikke oplevet et saa usselt Frugtaar og sjælden set Træerne saa fulde af Blomster. Jordbærrene tog ogsaa megen Skade, derimod Hindbær, Ribs og Stikkelsbær ikke saa megen; men af Kirsebær var der meget faa, og Æbler og Pærer give saa godt som ikke Frugt, og den Smule, der findes, er forkrøblet, revnet, ormædt og kun til Føde for Børn og Svin.

Fra Thy. Sommeren har givet en Mængde godt Agerhø og en Middelhøst af Enghø, men der er næppe mere end Halvdelen af Enghøet af rigtig god Kvalitet, da Regnvejret vanskeliggjorde Bjærgningen sidst i Juli og først i August Maaned. Rugen har givet en stor Høst i Straa, Kjerneudbyttet mindre, man antager, at nogle Frostnætter først i Juli er Skyld deri. Dog bliver Foldudbyttet upaaklageligt, om ogsaa det giver lidt i Traven, da der er avlet mange Traver. Byg og Havre har givet en Middelhøst hvad Fyld angaar, og man venter et godt Kjerneudbytte. Den sildige Vaarsæd giver gjennemgaaende den bedste Høst.

Fra Lysgaard Herred. Høbjærgningen af Ager var rigelig og kom godt i Hus. Af Engen var Udbyttet ogsaa godt, hvor Engene have kunnet faa rigelig Vand, idet Forsommeren var tør; ikke vandede Enge led derfor af Tørreren og medfølgende kolde Vejr og ledsagedes ofte af Nattefrost. I Førstningen var Vejret ugunstigt for Indbjærgningen, hvorved meget Hø blev fordærvet af de ofte i den Tid indtrufne stærke Regnskyl, hvorved lave Enge blev oversvømmet af Vand. Stakke saas ofte staaende flere Dage i Vand; senere indtraf dog bedre Vejr for Indbjærgningen.

Høstens Udfald har været godt, dog ikke saa godt af Kjærneudbytte som forventet, dels paa Grund af Lejesæd, og dels fordi der for Vintersædens Vedkommende i Blomstringstiden indtraf Nattefrost og et Døgns enkelte stærke Hagelbyger, og for Byggets Vedkommende en stærk Solhede netop som Axene vare udviklede, der foraarsagede, at Kjærnen ikke blev fuldt udviklet. Havren, der var senere i Væxt, havde derimod godt af Varmen.

De lyse Forhaabninger, Landmanden havde ved Udsigten til den gode Avl, ere ikke blevne opfyldte. De lave Kornpriser, ja næsten al Handel standses herved, og de høje Arbejdspriser og andre Udgifter sluge al Indtægt, og Handel med større Ejendomme er næsten umulig uden med store Pengetab.

Fra Hammerum Herred. Selve Høsten er gaaet rask og forholdsvis let, naar undtages Regnvejrsdagene, der jo have været rigelige og altid sinker og fordærver Landmandens Humør; heldigvis har saa godt som intet Korn taget Skade — takket være denne Egnens almindelig friske Blæst, men Rugen maatte tages, naar den var nogenlunde tør, og man maatte, som man siger, »stjæle sig til det«; derved er vist en Del Rug kommen mindre godt i Hus. Den menes at være smaa-kornet og at give forholdsvis lidt i Skjæppen. Der har været ualmindelig megen Hejre i Rugen, saa det er vanskeligt at faa ren og god Brød- og Sæderug. Havre, Byg og Blandsæd er forsaavidt bedre, men Havren er plettet og rustet paa Straaene. Ærter og Vikker voxede stærkt. Boghvede, især Sølvboghvede, var særdeles god.

Rugen var i Foraaret næsten alle Steder angreben af Orm i Straaene, og man saa de blege eller hvide Vipper og Straa skinne frem i den ellers grønne Rugmark ligesom Stjærner paa Himmelen.

I Foraaret stod det daarlig til med Kreaturpriserne, men hen paa Sommeren blev det bedre, og nu for Tiden er Prisen ret fordelagtig for jævne gode Varer, især Kælvækør og kjødfulde Stude.

Fra Sydjylland. Kornhøsten er noget over Middel,

navnlig med Hensyn til Fyld. Kjærneudbyttet vil næppe gaa over Middel. Rugen fyldte overalt godt, men var gjennemgaaende smaa i Vipperne, og der fandtes mange Spring i disse. Blomstringen begyndte nemlig usædvanlig tidlig, men halede meget længe ud paa Grund af stadig Nedbør. Dertil kom, at der i Høsten faldt megen Regn, saa der blev mange spirede Korn, og Kvaliteten blev derfor mindre god. Bygget var overalt godt, baade i Straa og Kjærne. Havren var god, hvor den var saaet tidlig; den sildig saaede stod derimod i Stampe en Tid i Midtsommers og blev meget mere tvemoden end den tidlig saaede. For de andre Kornsorters Vedkommende mærkes derimod ingen fremtrædende Forskjel mellem tidlig og sildig Saaning. Bælgplanterne groede usædvanlig stærkt til, ja for stærkt, idet de blev ved at blomstre, saa Kjærnesætningen blev mindre god, især for Ærter, for Vikker noget bedre og bedst for Hestebønner, som iøvrigt dyrkes meget lidt. Ærter og Vikker bruges mest som Indblanding i Byg og Havre. Ved denne iøvrigt gode Blanding, især paa magre Jorder, be-gaaes meget almindelig den Fejl, at Bælgplante-Sorterne, der iblandes, ikke kan modne samtidig med Kornsorterne, hvorved Kjærneudbyttet forringes meget, og Vejringen vanskeliggjøres. Rodfrugtfrøavlens, som drives lidt til Husbehov, har lidt en Del ved den megen Regn og forskellige Angreb af Svamp og Insekter, især paa Gulerødder og de Korsblomstrede. Runkelroefrøavlens tegner derimod godt.

Fra Bornholm. Vintersæden fyldte overalt godt, men hvor Rugen laa stærkt til Leje, vil den vistnok give daarligt Udbytte af Kjærnen; Foraarssæden var de fleste Steder tynd og fyldte ikke stærkt, den vil antagelig give Mid-delhøst. Af Bælg-sæd vare Ærterne gode, medens Vikker vare meget tarvelige med meget faa Bælge; hvor disse vare saaede sammen med Havre, havde denne ganske taget Overhaand. Den tidlig saaede Sæd havde overalt Fortrinet og fyldte be-tydelig bedre end den sildigere saaede. Endskjønt Høsten faldt samtidig overalt, medens den ellers almindelig kommer en Uges

Tid tidligere ved Strandkanterne end længere inde i Landet, var her ingen Mangel paa Arbejdskraft, hvortil Mejemaskinerne have hjulpet en Del; disse have iaar været meget benyttede; mest rigelig af Arbejdskraft har der mod Sædvane været i Nærheden af Fabrikkerne, idet disse ikke drives med fuld Kraft, hvilket især er Tilfældet med det i stor Stil anlagte Stenhuggeri ved Hammeren.
